



Oogvereniging

Reactie Oogvereniging – internetconsultatie wetsvoorstel European Disability Card

d.d. 30 augustus 2026

Wie blind of slechthziend is, moet telkens opnieuw uitleggen wat hij of zij nodig heeft. Bij een loket in een ander land, bij de ingang van een museum, bij een hotelbalie. De European Disability Card (EDC) kan dat gesprek eenvoudiger maken. De Oogvereniging steunt de invoering daarom, en is positief over de keuze de kaart kosteloos, fysiek én digitaal te verstrekken.

Deze consultatie gaat over de hoofdlijnen van het wetsvoorstel. Wij beperken ons daarom tot vier punten die op wetsniveau geregeld of genormeerd moeten worden. Punten over de praktische uitwerking brengen wij in bij de consultatie over de algemene maatregel van bestuur (AMvB); die noemen wij hieronder kort, zodat u ze nu al kunt meewegen bij het formuleren van de delegatiegrondslagen. Wij onderschrijven daarnaast de inbreng van Ieder(in).

1. Normeer de kring van rechthebbenden in de wet zelf

Het wetsvoorstel laat de criteria voor verstrekking aan de AMvB. Dat is begrijpelijk, maar de delegatiegrondslag bepaalt wel de ruimte die er straks nog is. Uit de memorie van toelichting blijkt dat de aanvraag wordt opgebouwd rond bestaande registers, in het bijzonder een Wlz-indicatie of een gehandicaptenparkeerkaart. Voor onze achterban werkt die route nauwelijks: verreweg de meeste mensen die blind of slechthziend zijn hebben geen van beide.

De richtlijn bepaalt dat de EDC bedoeld is voor iedereen die onder de reikwijdte van het VN-verdrag Handicap valt. Wij vragen u dat uitgangspunt in de wet of in de toelichting bij de delegatiegrondslag vast te leggen, zodat de AMvB de kring van rechthebbenden niet feitelijk versmalt tot wie toevallig in een register voorkomt. Concreet: de grondslag moet ruimte bieden voor andere bewijsroutes én voor een eigen verklaring wanneer iemand geen indicatie of diagnose heeft.

2. Borg dat de EDC aanvullend is en nooit voorwaardelijk wordt

De EDC mag geen vervanging worden van rechten die voortvloeien uit het VN-verdrag Handicap en uit nationale wet- en regelgeving. Het bezit van een kaart mag nooit een voorwaarde worden voor toegang tot voorzieningen, ondersteuning, begeleiding of redelijke aanpassingen waarop mensen al recht hebben. Wij denken in het bijzonder aan de OV-begeleiderskaart en aan het recht een blindengeleidehond mee te nemen zonder geweigerd te worden.

Het voorbeeld in de memorie van toelichting over toegankelijk lesmateriaal illustreert waarom dit op wetsniveau geborgd moet worden. Toegankelijk lesmateriaal vloeit voort uit het recht op onderwijs, niet uit het bezit van een kaart. Zou het daaraan gekoppeld worden, dan krijgt de EDC een uitsluitende werking. Wij verzoeken om een nadere toelichting op dit voorbeeld en om een expliciete bevestiging dat bestaande rechten onaangetast blijven.

In dat licht vragen wij ook, met Ieder(in), om een nadere onderbouwing van de keuze de richtlijn in de Wgbh/cz te verankeren terwijl aan de EDC geen afdwingbare rechten kunnen worden ontleend.

3. Maak toegankelijkheid een wettelijke eis, geen uitvoeringsdetail

Een kaart die bedoeld is om drempels weg te nemen, mag er zelf geen opwerpen. Voor mensen met een visuele beperking geldt dat zowel voor de aanvraag als voor de kaart zelf: De digitale variant is voor velen juist het meest bruikbaar, mits deze goed werkt met schermlezers (met ondersteunende functies zoals vergroting, hoog contrast en spraak) en het uploaden van een foto zelfstandig kan plaatsvinden. Ook besluiten en beslissingen op bezwaar moeten in een toegankelijk formaat worden verstuurd.

Wij vragen u in de delegatiegrondslag op te nemen dat het aanvraagproces, de digitale kaart en de communicatie daarover voldoen aan EN 301 549 en WCAG 2.2 op niveau AA, en dat er altijd een niet-digitaal alternatief beschikbaar is. Zonder die verankering wordt toegankelijkheid een ontwerpkeuze in plaats van een eis. Wij denken graag mee bij het testen met ervaringsdeskundigen.

4. Houd de misbruikbepaling proportioneel en de rechtsbescherming toegankelijk

Het wetsvoorstel maakt maatregelen bij misbruik mogelijk. Wij begrijpen dat belang. Tegelijk werkt een zwaar aangezette fraudebenadering door in de verstrekking: hoe groter de nadruk op zekerheid vooraf, hoe hoger de drempel voor wie geen indicatie of diagnose heeft. Wij vragen u die verhouding expliciet te wegen in de memorie van toelichting.

Daarnaast vragen wij te bevestigen dat een beslissing op een aanvraag een besluit is waartegen bezwaar en beroep openstaan, en dat aanvragen ook door een wettelijk vertegenwoordiger of gemachtigde kan worden gedaan – bijvoorbeeld door een ouder of partner. Het naastenperspectief ontbreekt nu in de toelichting.

Punten voor de AMvB-consultatie

De volgende punten horen naar ons oordeel thuis in de uitvoeringsregels. Wij brengen ze daar in, maar noemen ze hier omdat ze bepalen of de delegatiegrondslag breed genoeg is:

- Erkenning van bestaande bewijsstukken uit onze sector, zoals de OV-begeleiderskaart, een verklaring van een oogarts of een verstrekt hulpmiddel via zorgverzekeraar, UWV of Wmo. Om onnodige regeldruk te voorkomen, vragen wij u te regelen dat houders van een OV-begeleiderskaart in de aanvraagprocedure worden vrijgesteld van het overleggen van aanvullende bewijsstukken.

- Aanvullende tactiele kenmerken op de fysieke kaart. Braille alleen is onvoldoende; slechts een beperkt deel van onze achterban leest braille en de kaart moet te onderscheiden zijn van bankpassen en OV-kaarten. Wij vragen u de ruimte binnen het Europese model te benutten en deze wens in te brengen in Brussel.
- Geldigheidsduur, kosteloze vervanging bij verlies en zo eenvoudig mogelijke verlenging bij een blijvende beperking.
- Verduidelijking van de term "assistentiedieren" en van de erkenning van blindengeleidehonden bij grensoverschrijdend gebruik.
- Bekendheid van de kaart bij beroepsgroepen buiten politie en boa's, zoals spoedeisende hulpdiensten, ambulancediensten, vervoerders en gemeentelijke loketten.

Tot slot

De EDC kan bijdragen aan erkenning en eenvoudiger toegang tot ondersteuning binnen de Europese Unie. Die belofte wordt alleen waargemaakt als de wet de kring van rechthebbenden ruim genoeg houdt, toegankelijkheid als eis verankert en bestaande rechten onaangetast laat. Wij denken graag mee bij de verdere uitwerking. Voor meer informatie of een toelichting op deze reactie kunt u contact met ons opnemen via onderstaande gegevens.

Met vriendelijke groet,



Carin Hoorn, directeur Oogvereniging.

Voor meer informatie:

Petra Kortenhoeven, coördinator digitale toegankelijkheid

E-mail: petra.kortenhoeven@oogvereniging.nl

Telefoon: 06 - 868 72 908